

PROSJEČNI GODIŠNJI TROŠAK LOVACA U OBAVLJANJU POSLOVA LOVSTVA

Sačerić, Lidija

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:215296>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-11**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE**

LIDIJA SAČERIĆ

**PROSJEČNI GODIŠNJI TROŠAK LOVACA U OBAVLJANJU
POSLOVA LOVSTVA**

ZAVRŠNI RAD

KARLOVAC, 2021.

**VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
ODJEL LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE
STUDIJ LOVSTVA I ZAŠTITE PRIRODE**

LIDIJA SAČERIĆ

**PROSJEČNI GODIŠNJI TROŠAK LOVACA U OBAVLJANJU
POSLOVA LOVSTVA**

ZAVRŠNI RAD

MENTORI:

Dr. sc. Tomislav Dumić, v. pred.

Ivan Štedul, v.pred.

KARLOVAC, 2021.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. MATERIJALI I METODE	2
3. REZULTATI I RASPRAVA	4
3.1 Ulaganja ispitanika u poslove lovstva	12
3.1.1 Lov po cjeniku i paket aranžmani	18
3.2 Direktni prihodi ispitanika od lovstva.....	22
3.3 Bilanca odnosa uloženo-dobiveno u poslovima lovstva	28
4. ZAKLJUČAK	33
5. LITERATURA.....	35
6. PRILOZI.....	38

POPIS PRILOGA

POPIS TABLICA

Tablica 1: Prosječno godišnje ulaganje ispitanika u poslove lovstva.....28

Tablica 2: Prosječni godišnji prihodi ispitanika od poslova lovstva.....31

POPIS SLIKA

Slika 1: Primjer korištenog upitnika u istraživanju 3

Slika 2: Prosječni godišnji troškovi njemačkih lovaca iz istraživanja provedenog 2016. godine, (<https://www.jagdverband.de/zahlen-fakten/zahlen-zu-jagd-und-jaegern#&gid=1&pid=4>).....30

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Broj godina koliko je ispitanik lovac4

Grafikon 2: Područje stanovanja ispitanika.....5

Grafikon 3: Tip lovišta u kojem ispitanik lovi6

Grafikon 4: Površina lovišta u kojem ispitanik lovi7

Grafikon 5: Broj lovaca članova u lovištu kojeg je ispitanik član.....8

Grafikon 6: Ima li ispitanik lovačkog psa?9

Grafikon 7: Ako ispitanik ima lovačkog psa, koliko ih ima?10

Grafikon 8: Vrijeme koje ispitanik tjedno izdvaja za obavljanje poslove lovstva	12
Grafikon 9: Godišnji troškovi ispitanika za članarinu, literaturu, ispite, predavanja i natjecanja.....	13
Grafikon 10: Godišnji troškovi ispitanika za odjeću i obuću, oružje, municiju i ostalu opremu koja im je neophodna za obavljanje poslova lovstva.....	14
Grafikon 11: Godišnji troškovi ispitanika za izradu lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata te nadoknade štete od divljači	15
Grafikon 12: Godišnji troškovi ispitanika za lovačkog psa.....	16
Grafikon 13: Godišnji troškovi ispitanika za vozilo i gorivo, a koji nastaju zbog obavljanja poslova lovstva.....	17
Grafikon 14: Ostali godišnji troškovi ispitanika koji nastaju zbog obavljanja poslova lovstva.....	18
Grafikon 15: Je li ispitanik od kad je lovac platio paket aranžman ili lovio po cjeniku?	19
Grafikon 16: Ako je ispitanik lovio po paket aranžmanu koliko puta je lovio?	20
Grafikon 17: Ako je ispitanik lovio po paket aranžmanu koliko ga je koštao taj lov ...	21
Grafikon 18: Godišnji prihod mesa srne.....	22
Grafikon 19: Godišnji prihod mesa divlje svinje	23
Grafikon 20: Godišnji prihod mesa jelena	24
Grafikon 21: Godišnji prihod zeca (komada).....	25
Grafikon 22: Godišnji prihod fazana (komada).....	26

Grafikon 23: Godišnji prihod divlje patke (komada)	27
--	----

POPIS PRILOGA

Prilog 1: Tablica statističkih vrijednosti općenitih pitanja	38
Prilog 2: Tablica statističkih vrijednosti odgovora o glavnim vrstama divljači	39
Prilog 3: Tablica statističkih vrijednosti o izdvojenom vremenu i lovačkom psu.....	40
Prilog 4: Tablica statističkih vrijednosti pitanja o troškovima	41
Prilog 5: Tablica statističkih vrijednosti prihoda lovaca po vrstama	42
Prilog 6: Tablica statističkih vrijednosti za pitanja o paket aranžmanima	43
Prilog 7: Tablica statističkih vrijednosti vezanih za vrste lovljene za vrijeme lova po paket aranžmanu	44

PROSJEČNI GODIŠNJI TROŠAK LOVACA U OBAVLJANJU POSLOVA LOVSTVA

SAŽETAK:

U radu je istražena količina troškova lovaca koji nastaju za vrijeme obavljanja poslova u lovstvu i određena bilanca u odnosu na prihode koje lovci tada ostvaruju. Prikupljeni podaci statistički su analizirani te su izražene prosječne vrijednosti, standardne pogreške, standardne devijacije, minimalne i maksimalne vrijednosti, a svi podaci i vrijednosti prikazani su tabličnim i grafičkim prikazom. Zaključno je korištena induktivno generalizacijska metoda. Ispitanici su odabrani nasumično, a osnovnim pitanjima podijeljeni su u kategorije, po području u kojem stanuju, tipu lovišta u kojem su lovci, imaju li lovačkog psa odnosno jesu li lovili plativši paket aranžman. Ukupno je u istraživanju sudjelovalo 118 ispitanika. Bilanca je izrazito negativna, lovac ulaže 23,09 puta veći iznos nego što dobiva od poslova u lovstvu.

Ključne riječi: lovstvo, lovci, ulaganja, bilanca

AVERAGE ANNUAL COST OF GAMEKEEPERS WHILE ENGAGED IN GAMEKEEPING AFFAIRS

ABSTRACT:

The paper investigates the amount of costs for hunters that arise during the performance of game management activities and a certain balance concerning the income that hunters then earn. The collected data were statistically analyzed, and the average values, standard errors, standard deviations, minimum and maximum values were expressed. Finally, all data and values were presented in tabular and graphical form. In conclusion, the inductive generalization method was used. Respondents were selected at random, and the fundamental questions were divided into categories, according to the area in which they live, the type of game ground in which they are hunters, whether they have a hunting dog or whether they hunt by paying a package

deal. A total of 118 respondents participated in the study. The balance is highly negative, and the hunter invests 23,09 times more than he gets from game management jobs.

Key words: game management, hunters, investment, balance

1. UVOD

Lovstvo je iskonska čovjekova djelatnost, evoluirala u gospodarsku djelatnost koja se koristi svim dostupnim, provedivim i ekološki prihvatljivim znanstvenim postignućima (MANOJLOVIĆ, 2017). Lovstvo je definirano sukladno Zakonu o lovstvu kojim se uređuje gospodarenje lovištem, a obuhvaća uzgoj, zaštitu, lov i korištenje divljači i njezinih dijelova. Poslovi lovstva imaju gospodarsku, turističku i rekreativnu funkciju te funkciju zaštite i očuvanja biološke raznolikosti i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore (ANONYMOUS, 2018). Upravo lovačka etika usmjerava lovca na popravljavanje stvari, kada god lovac prepozna štetne posljedice ljudskog uplitanja u prirodne procese (SERTIĆ, 2008). Poboljšavanje životnih uvjeta za neku vrstu pridonosi povećanju populacije, a to preko različitih odnosa među vrstama mijenja ravnotežu u ekosustavu. Stoga, lovci trebaju poznavati ekološke niše što većeg broja vrsta kako bi predvidjeli moguće posljedice te utjecati na odluku o poduzimanju pojedinog zahvata (HUBER, 2004). Tako se u Hrvatskoj već 1859. godine Prvom naredbom o lovu uključuje širi krug ljudi – lovci, umjesto do tada isključivo vladajuće klase, kako bi se kvalitetnije uzgajala, čuvala i iskorištavala divljač (DARABUŠ I JAKELIĆ, 2002). Održavanje populacijskog optimuma, što je cilj lovnog gospodarenja, u današnjim ekološkim uvjetima zbog izrazitijih negativnih utjecaja okoliša nije nimalo lagan zadatak (PINTUR, 2010). Da bi se ostvarilo gore navedeno od današnjeg lovca se zahtjeva kontinuirano usavršavanje i ulaganje vlastitih resursa.

Tema odnosa ulaganja i prihoda lovaca kod poslova u lovstvu odabrana je kao logičan slijed nakon proučavanja rada općeprihvaćenost lovstva na uzorku srednjoškolaca i studenata te utjecaj informiranja na tu prihvaćenost (SAČERIĆ, 2020). Naime, nakon informiranja u kojem su objašnjene uloge lovstva za društvo u cjelini te je navedena negativna bilanca ulaganja i prihoda lovaca ispitanici su drastično promijenili stavove prema lovcima nabolje. Ovim istraživanjem želi se provjeriti ima li negativne bilance odnosa ulaganja i prihoda u poslovima u lovstvu. U radu će biti prikazana detaljna analiza negativne bilance u onim slučajevima gdje se pojavi.

2. MATERIJALI I METODE

Istraživanje je provedeno u obliku anonimnog upitnika koji se sastoji od 10 osnovnih pitanja s potpitanjima, što je jasno vidljivo na slici 1. Pitanja su bila otvorenog i zatvorenog tipa (PETROVEČKI, 2010), točnije četiri pitanja zatvorenog tipa, odnosno s ponuđenim odgovorima, a ostala pitanja bila su otvorenog tipa. U slučaju pozitivnih odgovora na sedmom i desetom pitanju, koja su zatvorenog tipa, ispitanici su trebali odgovoriti na potpitanja.

Prikupljeni podaci analizirani su u SPSS programu (IBM, 2015), izražene su prosječne vrijednosti, standardne pogreške, standardne devijacije, minimalne i maksimalne vrijednosti, a svi podaci i vrijednosti prikazani su tabličnim i grafičkim prikazom. Kod histograma je na apscisi prikazana promatrana vrijednost, a na ordinati broj ispitanika. Promatrana vrijednost na apscisi kod izražavanja vrijednosti u rasponu (svaki stupac) prikazana je tako da označava raspon vrijednosti omeđen nižom vrijednosti koja stoji uz oblu zagradu i ta vrijednost je uključena u stupac, dok viša vrijednost stoji uz uglatu zagradu i nije uključena u taj stupac. Npr. stupac ispod kojeg piše vrijednost (2000-4000] obuhvaća vrijednosti od 2000 do 3999,9999. Zaključno je korištena induktivno generalizacijska metoda.

Ispitanici su odabrani nasumično, a osnovnim pitanjima podijeljeni su u kategorije, po području u kojem stanuju, tipu lovišta u kojem su lovci, imaju li lovačkog psa odnosno jesu li lovili plativši paket aranžman. Ukupno je u istraživanju sudjelovalo 118 ispitanika.

Kod izračuna prihoda korišteni su kao referentni iznosi jediničnih cijena, kod divljačine izražene u kilogramima mesa Cjenik divljačine (ANONYMOUS, 2014), najvećeg lovoovlaštenika Hrvatskih šuma, a za sitnu divljač, koja je izražena u komadima, Pravilnik o cjeniku divljači (ANONYMOUS, 2019).

Kod usporedbe istraživanja gdje su iznosi izraženi u eurima koristila se pretvorba u kune po tečaju važećem u vrijeme provedbe promatranog istraživanja (ANONYMOUS, 2021).

UPITNIK

Ovaj upitnik namijenjen je isključivo lovcima, **anoniman** je i služi za znanstveno istraživanje.

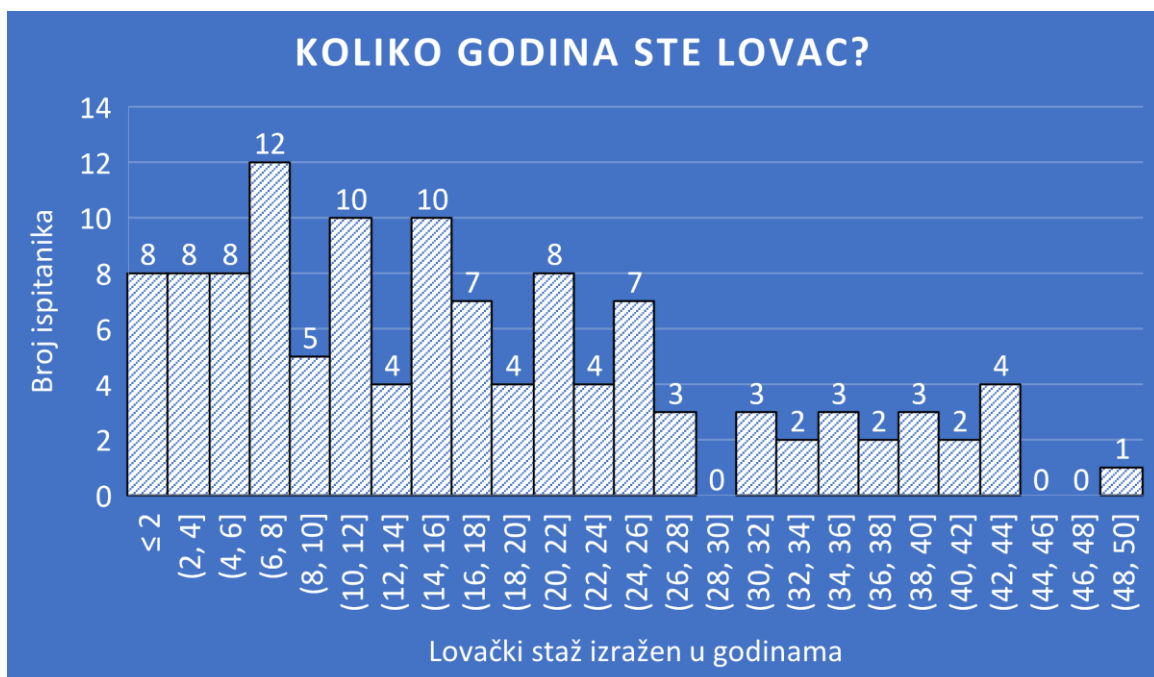
1. Koliko godina ste lovac? _____ godina
2. U kojem području stanujete? **RURALNO** **URBANO**
3. Tip lovišta u kojem ste lovac? **NIZINSKO** **BRDSKO** **GORSKO** **MEDITERANSKO**
4. Kolika je površina lovišta, a koliko je lovaca članova? _____ ha, _____ članova
5. Koje su glavne vrste divljači u vašem matičnom lovištu? _____

6. Koliko **prosječno** izdvajate vremena **tjedno** za lov i poslove vezane uz lov (nabava opreme, put do lovišta)? _____ sati
7. Imate li lovačkog psa? **NE** **DA** _____ (koliko?)
8. Troškove koje imate **prosječno godišnje**, a vezani su uz lov, nastaju od:
 - a) Članarina, literatura, ispiti, predavanja, natjecanja _____ kn
 - b) Odjeća i obuća, oružje i municija, ostala oprema _____ kn
 - c) Izrada lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata, štete od divljači _____ kn
 - d) Lovački pas (cijena psa, troškovi hrane, veterinarski troškovi) _____ kn
 - e) Vozilo i gorivo _____ kn (upisuju se godišnji troškovi koji su nastali zbog lova)
 - f) Ostalo: _____ (Što? Koliko?) _____ kn
9. Koliko **prosječno godišnje**, kao lovac, steknete divljačine (mesa divljači) bez da dodatno plaćate?
 - a) Srne _____ kg
 - b) Divlje svinje _____ kg
 - c) Jelen _____ kg
 - d) Ostalo _____ (Što? Koliko?) _____
10. Jeste li od kad ste postali lovac platili paket aranžman ili lovili po cjeniku?
NE **DA** _____ (koliko puta?) _____ kn (ukupna cijena?)
Koje vrste divljači ste tada lovili? _____

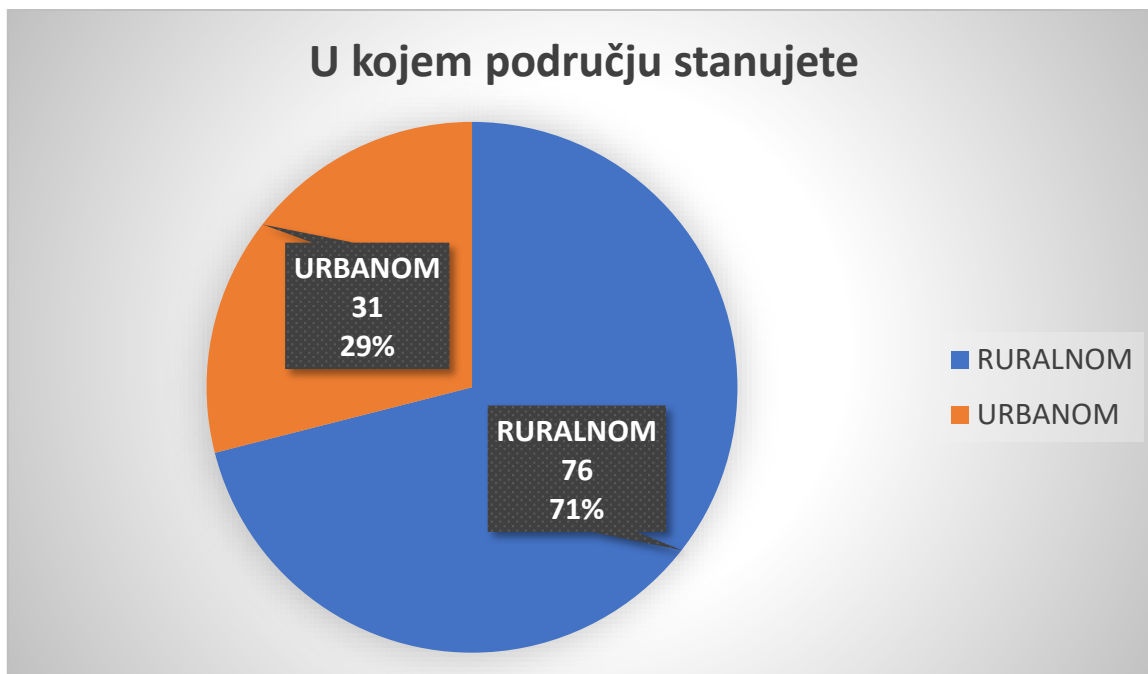
Slika 1: Primjer korištenog upitnika u istraživanju

3. REZULTATI I RASPRAVA

U upitniku je za prvo pitanje postavljeno ispitanicima pitanje; koliko su dugo lovci. Svih 118 ispitanika odgovorio je na postavljeno pitanje. Raspon odgovora bio je od jedne pa do četrdeset osam godina lovačkog staža. Prosjek lovačkog staža svih ispitanika iznosi 16,39 godina uz standardnu grešku 1,09 godina i standardnu devijaciju od 11,85 godina. Navedeni rezultati prikazani su na grafikonu 1, gdje je jasno vidljivo kako se radi o zdravom silaznom trendu, odnosno da ima najviše ispitanika s najmanjim lovačkim stažem, a s povećanjem lovačkog staža smanjuje se i broj ispitanika. Vidljivo je odstupanje od navedenog trenda kod ispitanika do dvije godine lovačkog staža, a objašnjenje za to odstupanje valja tražiti u protuepidemijskim mjerama koje su bile aktualne u promatranom razdoblju.

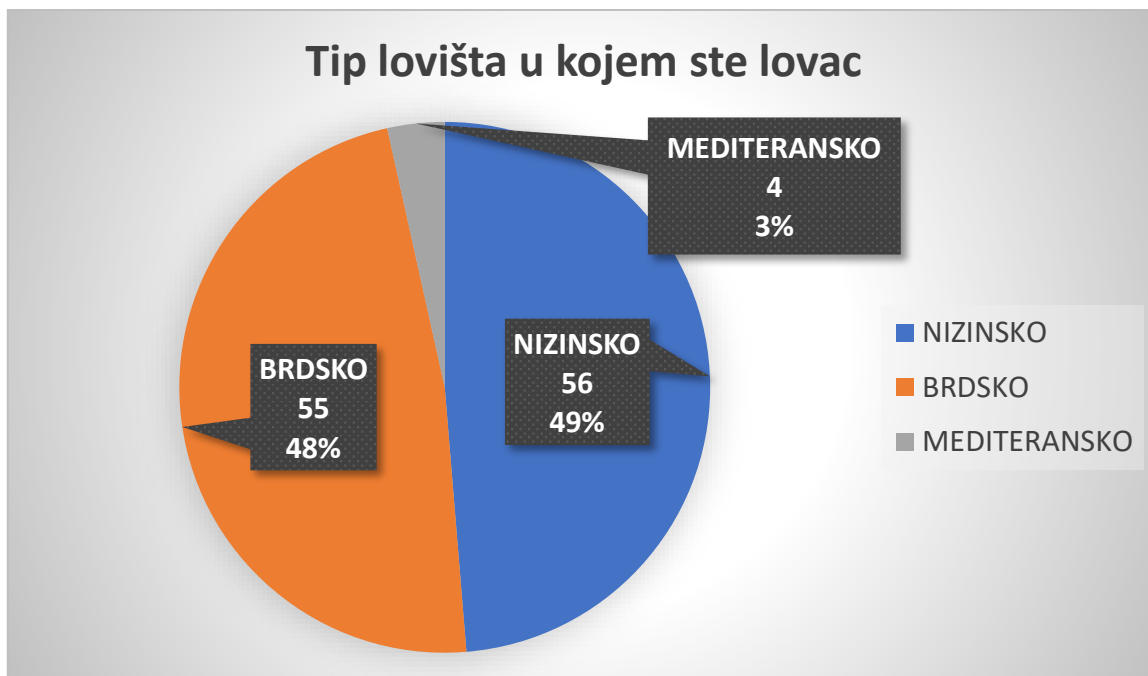
Grafikon 1: Broj godina koliko je ispitanik lovac

Grafikon 2: Područje stanovanja ispitanika

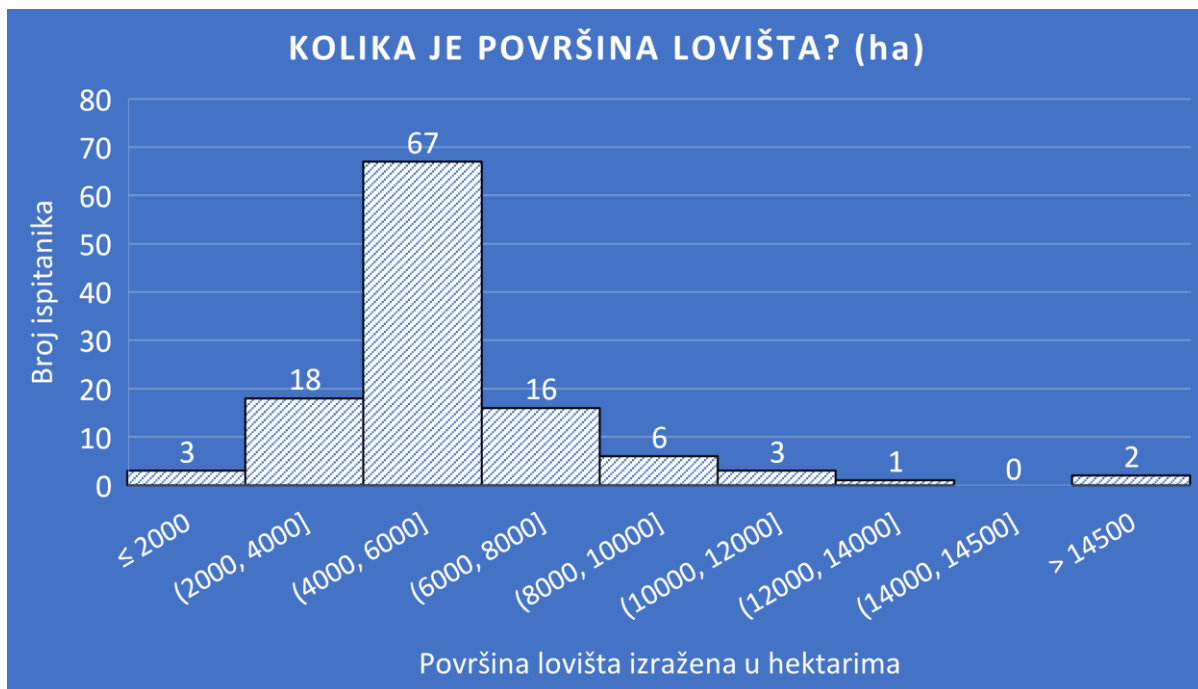
Na drugo pitanje 71%, odnosno 76 ispitanika odgovorilo je da stanuje u ruralnom području, dok je 29%, odnosno 31 ispitanik odgovorio da stanuje u urbanom području, što je jasno vidljivo na grafikonu 2. S obzirom na to da se radi o slučajnom uzorku, a dobiveni podaci su uz standardnu pogrešku od 4,4 postotna poena. te primjenom induktivno generalizacijske metode (ANONYMOUS, nd), može se temeljem ovog istraživanja zaključiti kako više od 2/3 lovaca dolazi iz ruralnog područja.

Usporede li se dobiveni rezultati s rezultatima iz istraživanja provedenog 2007. godine, rezultati su vrlo sličnih vrijednosti. Autori tog istraživanja utvrdili su da više od dvije trećine ispitanika živi u izrazito ili pretežito ruralnim područjima. (PEJNOVIĆ i sur., 2010)

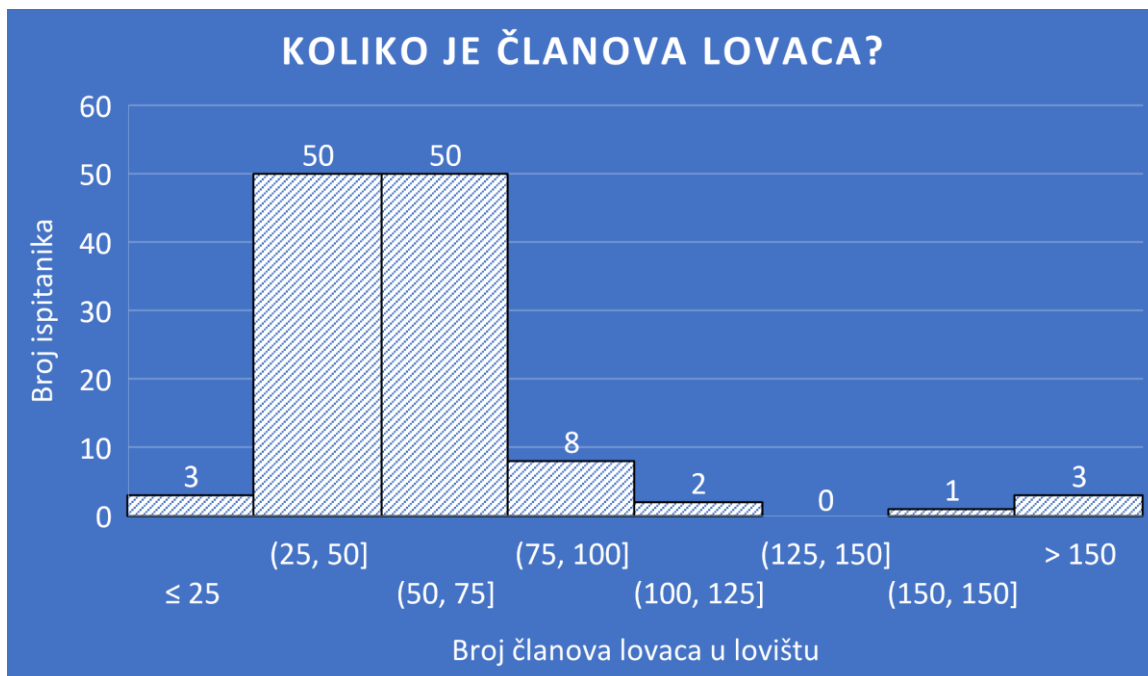
Grafikon 3: Tip lovišta u kojem ispitanik lovi

Na pitanje o tipu lovišta u kojem su lovci, 48.70%, odnosno 56 ispitanika je odgovorilo da je lovac u nizinskom tipu lovišta, 47,83%, odnosno 55 ispitanika se izjasnilo da je lovac u brdskom tipu lovišta, 3,48%, odnosno 4 ispitanika u mediteranskom, a ni jedan ispitanik nije odgovorio da je lovac u gorskom tipu lovišta, a što je vidljivo na grafikonu 3.

Grafikon 4: Površina lovišta u kojem ispitanik lovi

Na pitanje o površini lovišta ispitanici su dali odgovore u rasponu od 1.620 ha pa do 30.000 ha, odgovor je dalo 116 ispitanika, što jasno pokazuje grafikon 4. Ispitanici love u lovištima prosječne veličine od 5.560,4 ha uz standardnu pogrešku od 276,69 ha, a standardnu devijaciju od 2.980,02 ha.

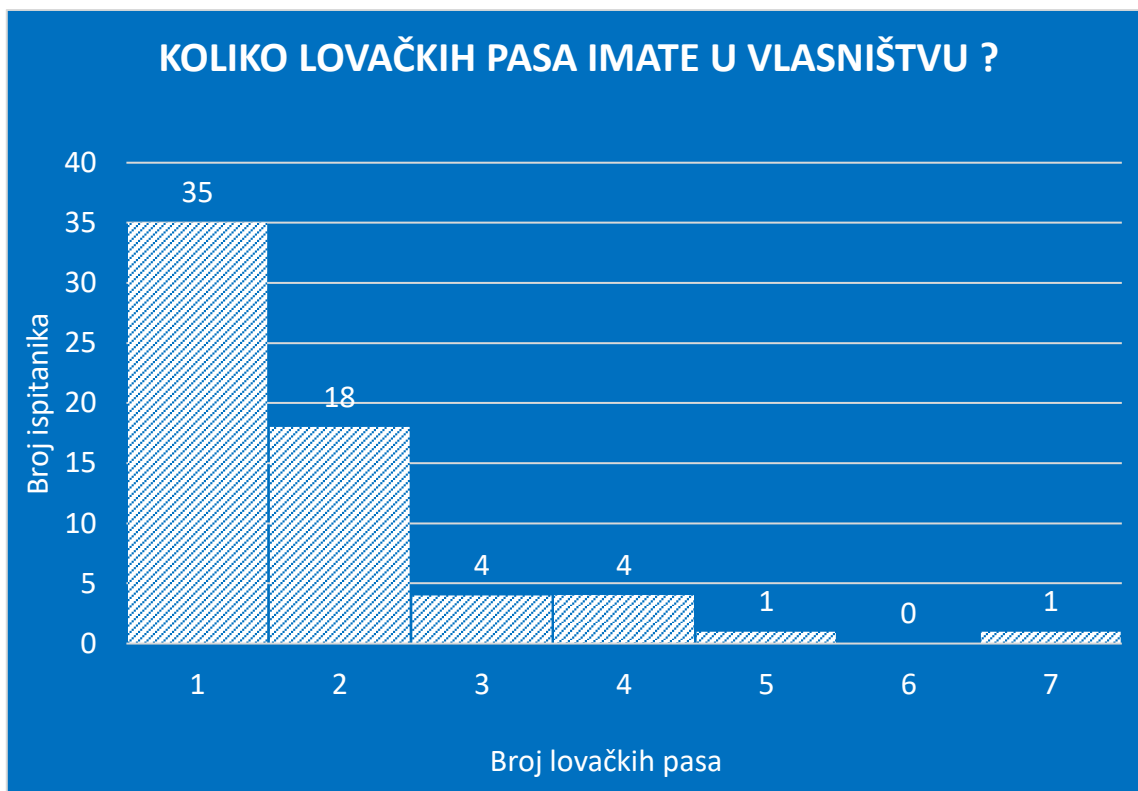
Grafikon 5: Broj lovaca članova u lovištu kojeg je ispitanik član

Ispitanici su također dali odgovor o broju lovaca koje broji lovoovlaštenik koji gospodari lovištem u kojem oni love. Na grafikonu 5. vidljivo je da je odgovor dalo 117 ispitanika, a odgovori su bili u rasponu od 12 pa do 200 lovaca. Prosječan broj lovaca u lovištima u kojima love ispitanici je 60,51 uz standardnu grešku od 2,7, a standardnu devijaciju od 29.26 lovaca.

Grafikon 6: Ima li ispitanik lovačkog psa?

Na pitanje imaju li lovačkog psa 118 ispitanika dalo je odgovor. 54,24%, odnosno 64 ispitanika odgovorilo je da ima lovačkog psa, a 45,76%, odnosno 54 ispitanika odgovorilo je da nema lovačkog psa, što jasno prikazuje grafikon 6. Dobiveni rezultat je uz standardnu pogrešku od 4,6 %.

Grafikon 7: Ako ispitanik ima lovačkog psa, koliko ih ima?

Grafikon 7. jasno prikazuje kako je svih 64 ispitanika koji su potvrdili da imaju lovačkog psa odgovorilo na potpitanje o broju lovačkih pasa u njihovom vlasništvu. Broj pasa koji su ispitanici navodili da imaju u vlasništvu bio je od minimalno jednog psa do sedam pasa. Ispitanici koji u vlasništvu imaju psa, prosječno imaju 1,76 pasa uz standardnu devijaciju 1,174 psa. Proučava li se cjelokupan uzorak od 118 ispitanika i ukupan broj pasa koji u vlasništvu imaju ispitanici, a to je 111 pasa. Dolazi se do podatka da svaki lovac ispitanik ima 0,94 lovačkih pasa, odnosno gotovo svaki ispitanik prosječno ima lovačkog psa.

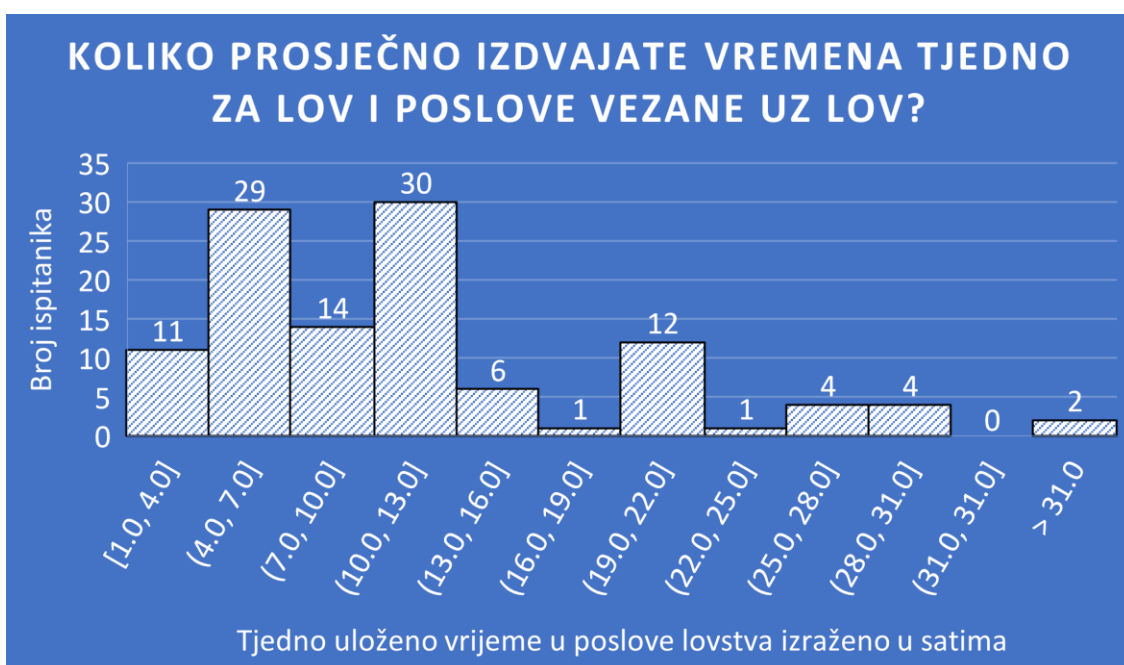
Usporede li ove podaci s nešto starijim podacima na europskoj razini, danas nešto veći postotak lovaca nema lovačkog psa. Naime, po podacima iz 1995. godine manje od 12% lovaca u Europi nije imalo psa (PINET, 1995), a čak više od 5% lovaca imalo je četiri ili više pasa (PINET, 1995).

Pitanje o glavnim vrstama divljači u lovištu u kojem lovi ispitanik je otvorenog tipa. Glavne vrste divljači definirane su kao one vrste divljači koje se prema namjeni zemljišta uzgajaju ili se planiraju uzgajati, ili za koje je lovište ustanovljeno te vrste za koje je određena lovnoproduktivna površina i izvršeno bonitiranje (ANONYMOUS, 2006).

Najviše su kao glavnu vrstu divljači ispitanici navodili srnu običnu (*Capreolus capreolus*), točnije od 116 ispitanika njih 109 odnosno 93,97% navelo je srnu običnu za glavnu vrstu. Divlju svinju (*Sus scrofa*) kao glavnu vrstu divljači od 116 ispitanika navelo je 98 ispitanika odnosno 84,48%. Fazana (*Phasianus colchicus*) je od 116 ispitanika navelo njih 59, a to je 50,86% ispitanika. Od 116 ispitanika zeca (*Lepus europaeus*) je kao glavnu vrstu navelo 53, odnosno 45,69% ispitanika. Divlju patku (*Anas platyrhynchos*) navelo je kao glavnu vrstu divljači u lovištu u kojem lovi 13 ispitanika od ukupno 116 ispitanika, a to je 11,21%. Jelena običnog (*Cervus elaphus*) je od 116 ispitanika navelo njih 6 kao glavnu vrstu divljači, odnosno 5,17% ispitanika. 3 od 116 ispitanika naveli su muflona (*Ovis montanus*) kao glavnu vrstu divljači, a to je 2,59% ispitanika. Jarebicu kamenjarku (*Alectoris graeca*) i poljsku jarebicu – trčku (*Perdix perdix*) od 116 ispitanika samo po jedan ispitanik ih je naveo kao glavnu vrstu divljači, odnosno 0,86%.

3.1 Ulaganja ispitanika u poslove lovstva

Lovci u poslove lovstva ulažu svoje vrijeme, energiju, sredstva i znanje. Obzirom je naprijed navedene poslove teško točno izraziti u novčanoj vrijednosti, ovim istraživanjem obrađeno je samo uloženo vrijeme lovaca u poslove lovstva. Na pitanje o tjednom utrošku vremena u poslove lovstva, 114 ispitanika je odgovorilo da u rasponu od 1 sata do 48 sati tjedno troše za obavljanje poslova u lovstvu, što je vidljivo na grafikonu 8. Prosječno ispitanici ulažu 11,26 sati svog vremena tjedno, uz standardnu pogrešku 0,8 sata i standardnu devijaciju od 8,51 sata. Promatra li se godišnje vrijeme koje ispitanici prosječno ulažu u poslove lovstva, a tako da se dobiveno prosječno tjedno vrijeme ispitanika uloženo u poslove lovstva pomnoži s 52,1786 (prosječan broj tjedana u godini). Ispitanici prosječno godišnje ulažu 587,53 sata u poslove lovstva.

Grafikon 8: Vrijeme koje ispitanik tjedno izdvaja za obavljanje poslove lovstva

Uložena vrijednost u satima pretvorena je u novčanu vrijednost tako da je iznos pomnožen s prosječnom bruto plaćom po satu za razdoblje od siječnja do travnja 2021. godine od 54,54 kune. (LITVA i sur., 2021) Prosječno godišnje ispitanici ulažu vremena u poslove lovstva u vrijednosti od 32.043,89 kuna.

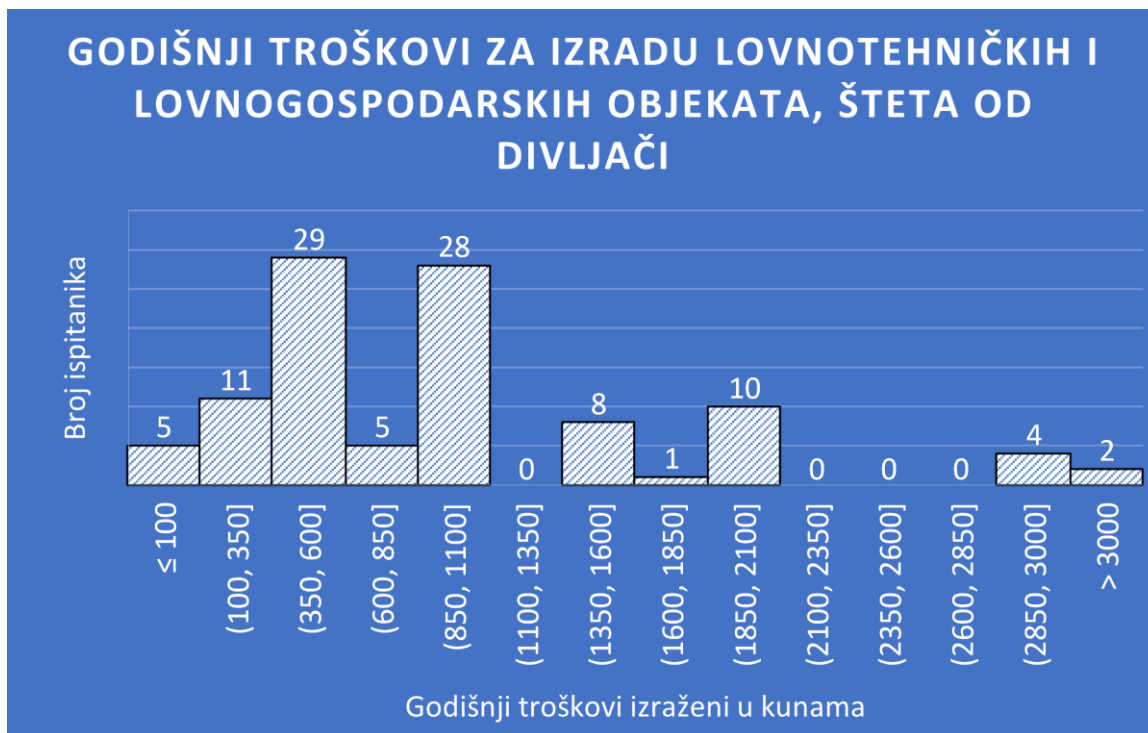
Grafikon 9: Godišnji troškovi ispitanika za članarinu, literaturu, ispite, predavanja i natjecanja

Na pitanje o prosječnim godišnjim troškovima koji nastaju od plaćanja članarine, nabave literature, troškovi polaganja ispita, slušanja predavanja i odlazaka na natjecanja ispitanici navode da su im troškovi između 40 kuna i 10000 kuna, što se vidi na grafikonu 9. Ti troškovi su prosječno kod 115 ispitanika koji su dali odgovor na ovo pitanje 1877,30 kuna uz standardnu grešku 105,88 kuna, a standardnu devijaciju 1135,41 kune.

Grafikon 10: Godišnji troškovi ispitanika za odjeću i obuću, oružje, municiju i ostalu opremu koja im je neophodna za obavljanje poslova lovstva

Grafikon 10 jasno prikazuje da je 117 ispitanika na pitanje o prosječnim godišnjim troškovima koji nastaju zbog kupnje odjeće i obuće, oružja i municije te ostale opreme dalo odgovore da se radi o iznosima od 100 kuna do 18000 kuna. Prosječno godišnje ispitanici izdvajaju za navedenu opremu 2317,09 kuna, podatak je uz standardnu pogrešku od 231,69 kuna i standardnu devijaciju od 2506,11 kuna.

Grafikon 11: Godišnji troškovi ispitanika za izradu lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata te nadoknade štete od divljači

Prosječni godišnji troškovi 103 ispitanika za izradu lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata, naknade za saniranje i preveniranje šteta od divljači iznosi 1025,73 kune uz standardnu pogrešku od 91,59 kuna i standardnu devijaciju od 929,50 kuna. Raspon godišnjih troškova koji su ispitanici naveli za navedeno je od 50 kuna do 6000 kuna, što je vidljivo na grafikonu 11.

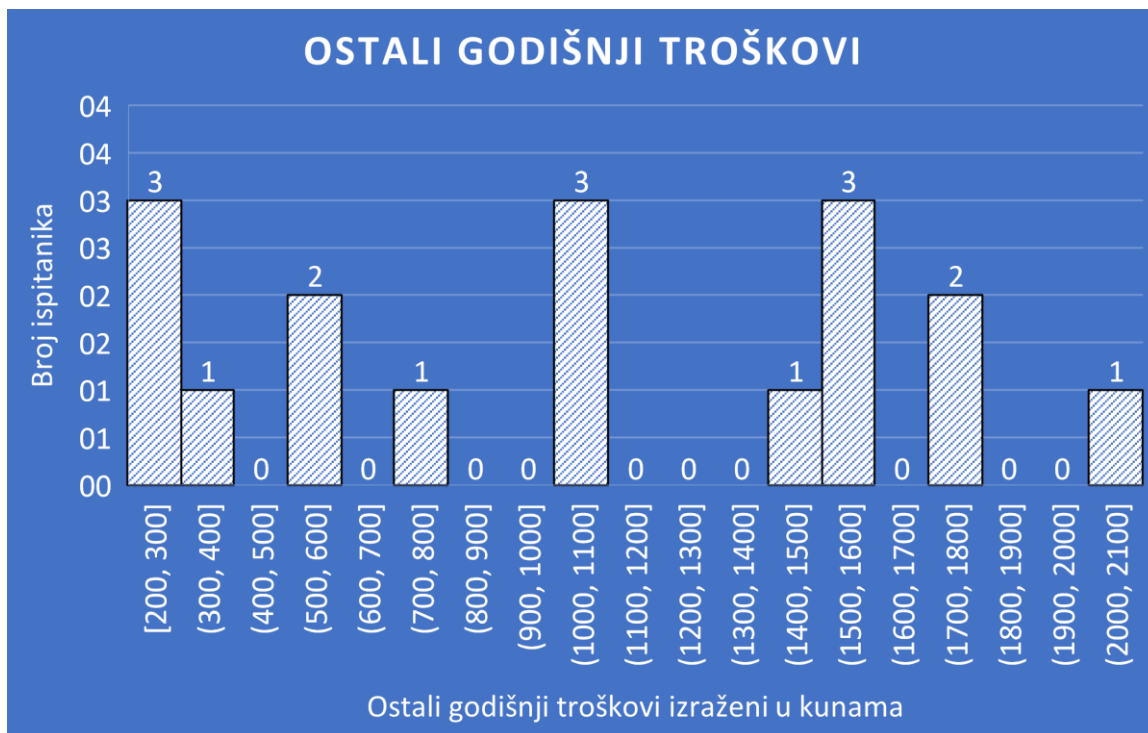
Grafikon 12: Godišnji troškovi ispitanika za lovačkog psa

Na pitanje o prosječnim godišnjim troškovima koji nastaju zbog brige oko, ali i same nabavke, lovačkog psa odgovorilo je 64 ispitanika, odnosno svi ispitanici koji u vlasništvu imaju lovačkog psa. Odgovorili su da se radi o iznosima u rasponu od 150 kuna pa do 17000 kuna, što je vidljivo na grafikonu 12. Prosječni iznos godišnjih troškova ispitanika koji nastaju zbog lovačkih pasa iznosi 2814,84 kune uz standardnu pogrešku od 347,44 kune i standardnu devijaciju od 2779,48 kuna. Kada se ovaj trošak podijeli na sve ispitanike dolazi se do prosječnog iznosa od 1526,69 kuna po ispitaniku.

Grafikon 13: Godišnji troškovi ispitanika za vozilo i gorivo, a koji nastaju zbog obavljanja poslova lovstva

Grafikon 13. prikazuje kako je 114 ispitanika odgovorilo na pitanje o prosječnim godišnjim troškovima koji nastaju zbog obavljanja poslova u lovstvu, a odnose se na troškove održavanja vozila i potrošnju goriva. Ispitanici su izjavili kako se ti troškovi kreću od 50 kuna do 20000 kuna. Prosječan odgovor ispitanika je 2666,23 kune uz standardnu pogrešku od 290,95 kuna i standardnu devijaciju od 3106,51 kunu.

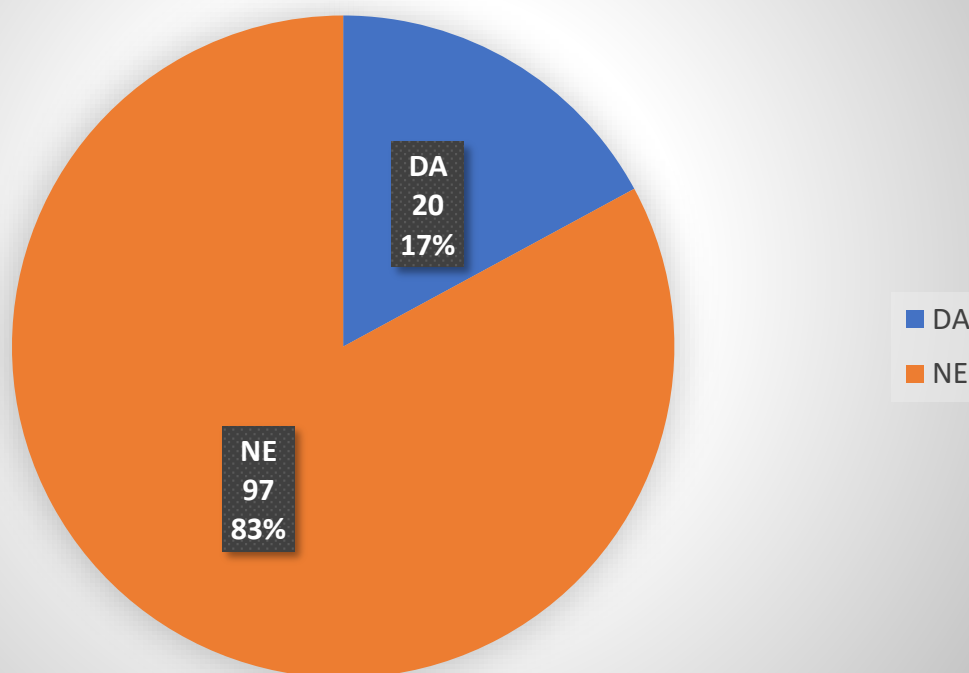
Grafikon 14: Ostali godišnji troškovi ispitanika koji nastaju zbog obavljanja poslova lovstva

17 od 118 ispitanika je izjavilo kako ima ostale troškove i to u iznosima koji se kreću od 200 kuna pa do 2000 kuna, a što prikazuje grafikon 14. Prosječno ti troškovi iznose 994,12 kuna uz standardnu pogrešku od 147,15 kuna i standardnu devijaciju od 606,70 kuna. Podijeli li se navedeni troškovi na sve ispitanike oni prosječno po ispitaniku iznose 143,22 kune.

3.1.1 Lov po cjeniku i paket aranžmani

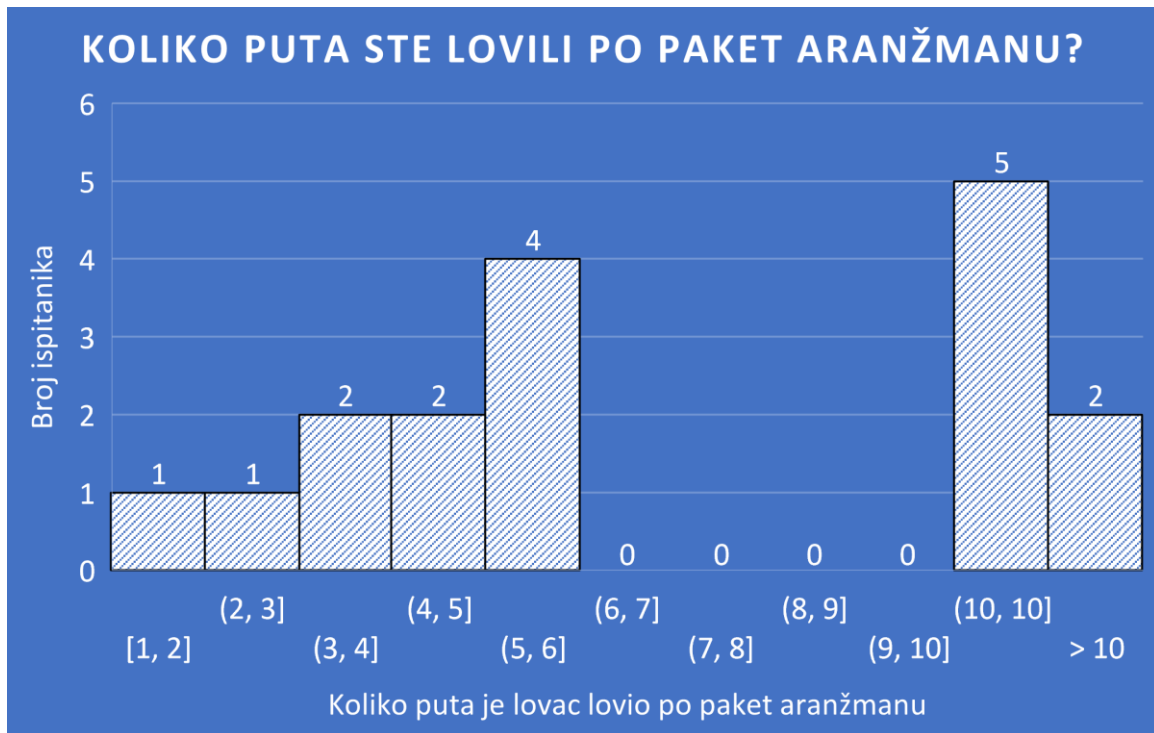
Dio lovaca lovi zbog unutarnje potrebe, adrenalina, sociološkog aspekta ili njegovanja kulturne baštine. Tada lovci ulažu svoja dodatna sredstva plaćajući turističku uslugu, odnosno tim sredstvima pomažu daljnji razvoj lovišta koji posjeduje njima zanimljivu ponudu divljači ili samu organizaciju lova. Plaćajući turističku uslugu lovci pomažu razvoju najčešće ispodprosječno razvijenog ruralnog područja.

Jeste li od kad ste postali lovac platili paket aranžman ili lovili po cjeniku?

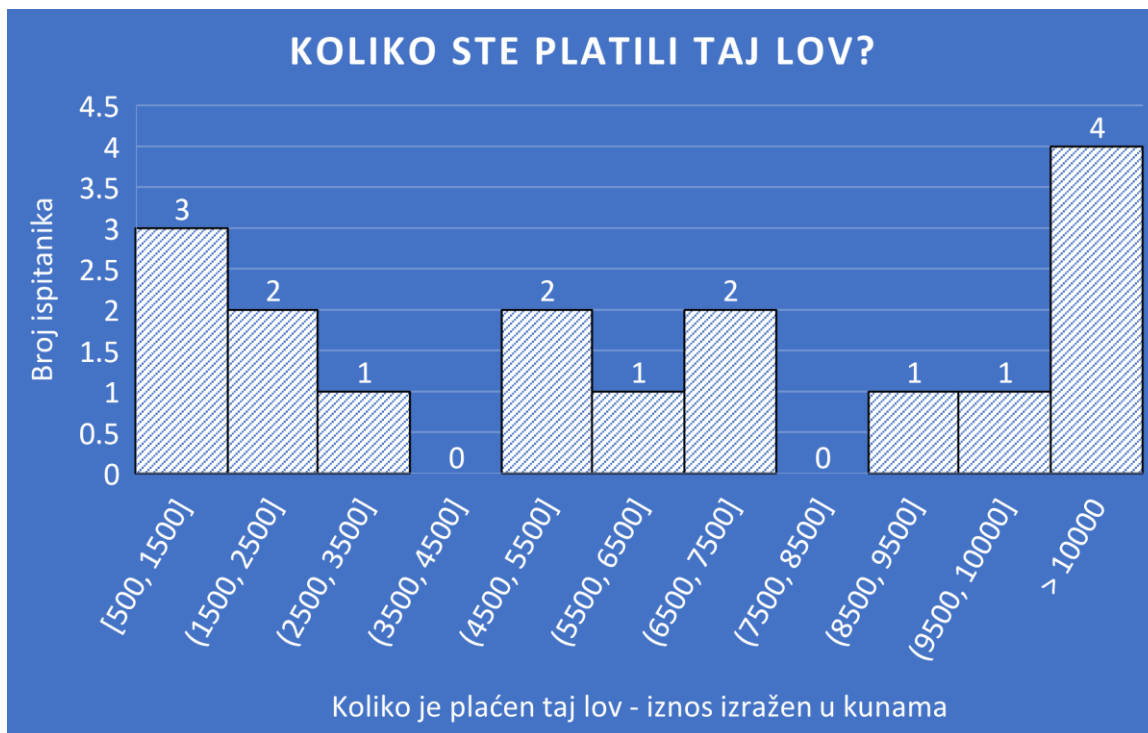
Grafikon 15: Je li ispitanik od kad je lovac platio paket aranžman ili lovio po cjeniku?

Tako na pitanje o plaćanju paket aranžmana ili lova po cjeniku, što jasno prikazuje grafikon 15, 117 od 118 ispitanika daje odgovor. Njih 20, odnosno 17,09% odgovara, potvrdno, da je lovilo plativši paket aranžman ili da su lovili po cjeniku.

Grafikon 16: Ako je ispitanik lovio po paket aranžmanu koliko puta je lovio?

Ispitanici koji su potvrdno odgovorili trebali su dalje odgovoriti na potpitanja. Prvo potpitanje odnosilo se na broj odlazaka u lov po paket aranžmanu ili cjeniku. 19 ispitanika od 20 ispitanika koji su na prethodno pitanje odgovorili potvrdno dali su odgovore u rasponu od 1 do 15 puta da su lovili po paket aranžmanu, što je vidljivo na grafikonu 16. Prosječno su ti ispitanici odgovorili da su bili 6,32 puta lovili po paket aranžmanu uz standardnu pogrešku od 0,9 puta i standardnu devijaciju od 3,93 puta. Promatra li se broj lovova po paket aranžmanu u odnosu na sve ispitanike dolazi se do prosječnog broja lovova po ispitaniku od 1,03 puta, a podijeli li se taj iznos s prosječnim odgovorom ispitanika koliko su dugo lovci dolazi se do prosječnog godišnjeg odlaska u lov po cjeniku po ispitaniku od 0,0626 puta, odnosno izraženo u postotku prosječno godišnje se ostvari 6,26% lovova po cjeniku u odnosu na broj ispitanika.

Grafikon 17: Ako je ispitanik lovio po paket aranžmanu koliko ga je koštao taj lov

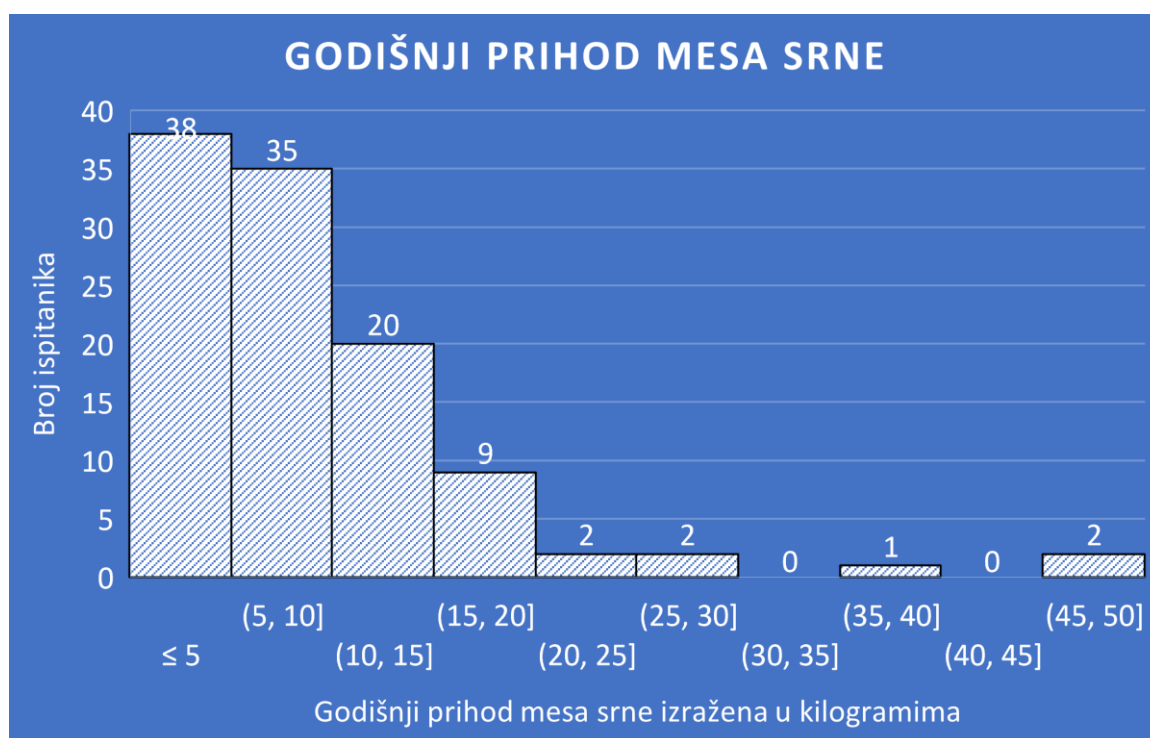
Drugo potpitanje na koje su ispitanici trebali dati odgovor je pitanje o cijeni tih lovova. 17 ispitanika je dalo odgovor u rasponu od 500 kuna do 60000 kuna, a to je vidljivo u grafikonu 17. Prosječan je odgovor po ispitaniku bio 10202,94 kune uz standardnu pogrešku od 3568,71 kune i standardnu devijaciju od 14714,18 kuna. Prosječna cijena lova po cjeniku, odnosno paket aranžmana je 1433,47 kuna. Kada se taj iznos promatra kao prosječan godišnji izdatak po ispitaniku dolazi se do iznosa od 89,74 kune koju svaki ispitanik ulaže u razvoj lovstva i ruralnog područja.

Svih 20 ispitanika koji su lovili po cjeniku odnosno paket aranžmanu odgovorili su na potpitanje o vrstama divljači koje su tada lovili. Tako je njih 65% izjavilo da je tada lovilo divlju svinju, 40% ih je lovilo srnu običnu, 30% jelena običnog, 15% jelena lopatara, a po 5% ih je lovilo medvjeda, fazana i muflona.

3.2 Direktni prihodi ispitanika od lovstva

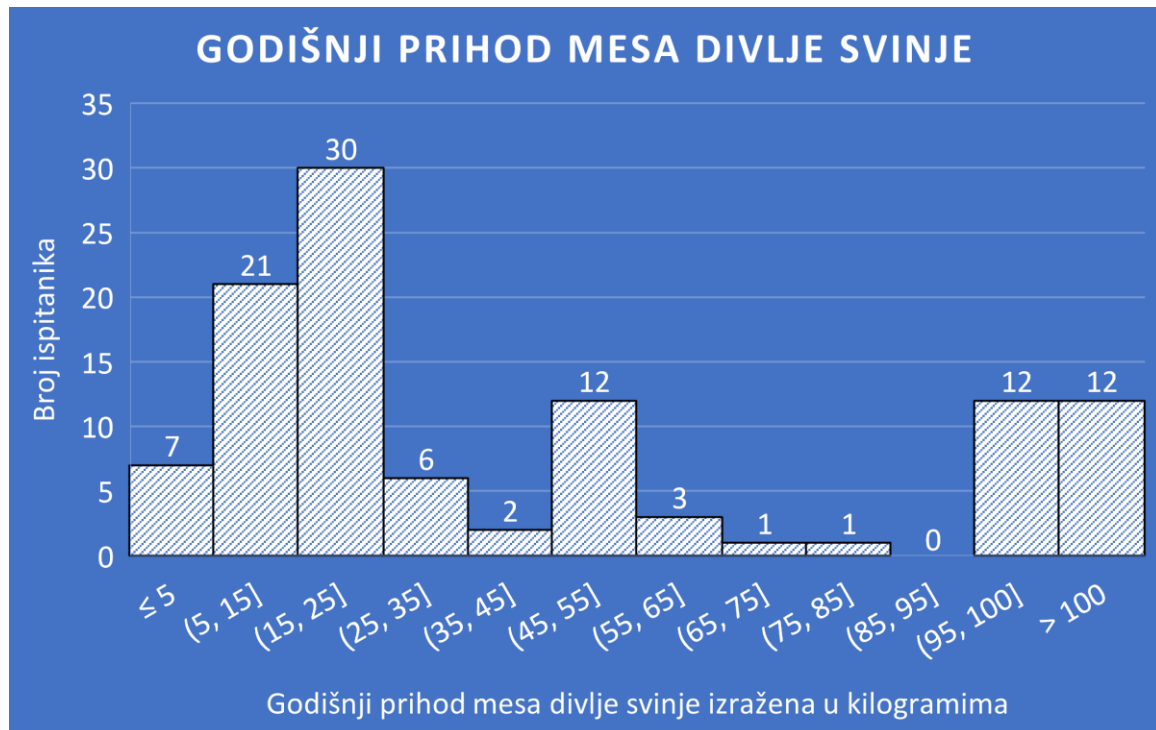
Kao direktan prihod od lovstva lovci imaju određen iznos mesa divljači koji se naziva divljačina.

Divljačinu srne kao prihod navelo je 109 od 118 ispitanika u rasponu od 1 kilograma do 50 kilograma godišnje, što je prikazano u grafikonu 18. Prosječan prihod mesa srne koji su ispitanici naveli je 11,23 kilograma godišnje uz standardnu pogrešku 0,81 kilograma i standardnu devijaciju 8,43 kilograma. Kada se taj iznos podijeli na sve ispitanike dolazi se do prosječnog iznosa od 10,37 kilograma godišnje po ispitaniku.

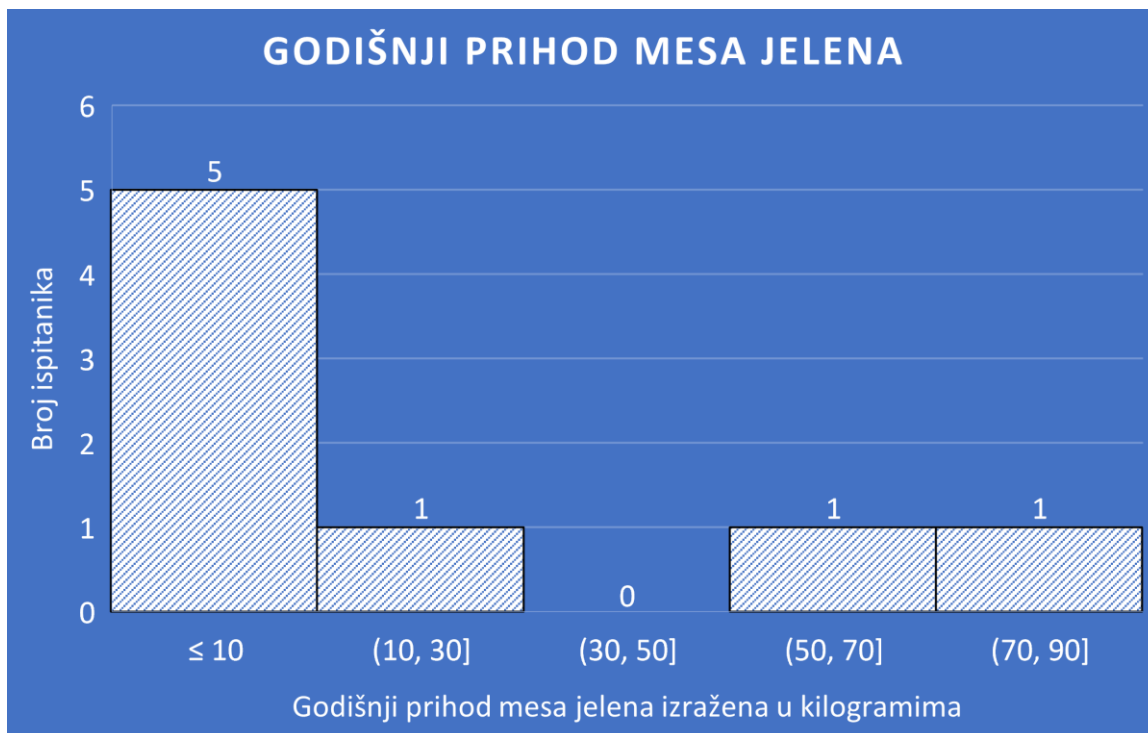
Grafikon 18: Godišnji prihod mesa srne

Meso divlje svinje kao prihod navelo je 107 od 118 ispitanika u rasponu od 3 kilograma pa do 200 kilograma, što prikazuje grafikon 19. Prosječan godišnji prihod mesa divlje svinje koji su ispitanici naveli iznosi 46,03 kilograma uz standardnu pogrešku od 4,54 kilograma i standardnu devijaciju od 46,99 kilograma. Kada se taj iznos podijeli na sve ispitanike dobije se prosječan godišnji prihod mesa divlje svinje po ispitaniku od 41,74 kilograma.

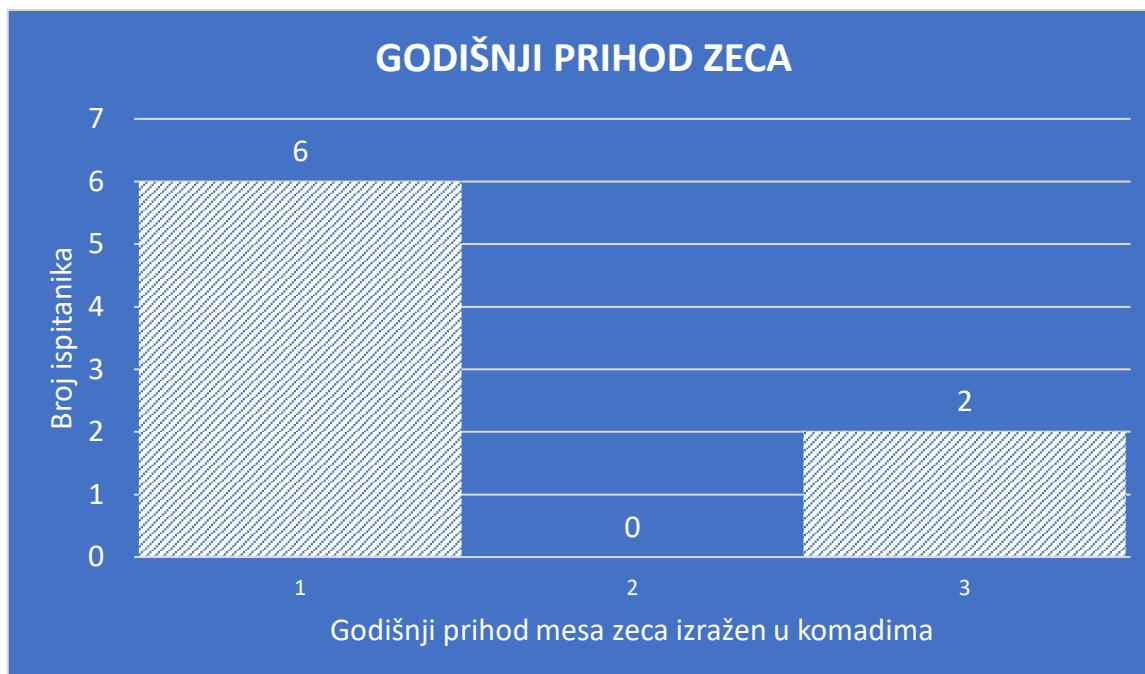
Grafikon 19: Godišnji prihod mesa divlje svinje

Grafikon 20. prikazuje da je 8 ispitanika od ukupno 118 ispitanika navelo da ima prihod divljačine jelena od 5 kilograma do 80 kilograma godišnje. Ispitanici koji imaju prihod mesa jelena prosječno godišnje imaju 23,13 kilograma uz standardnu pogrešku od 9,73 kilograma i standardnu devijaciju od 27,51 kilograma. Taj iznos kada se podijeli na sve ispitanike iznosi prosječno godišnje 1,57 kilograma mesa jelena po ispitaniku.

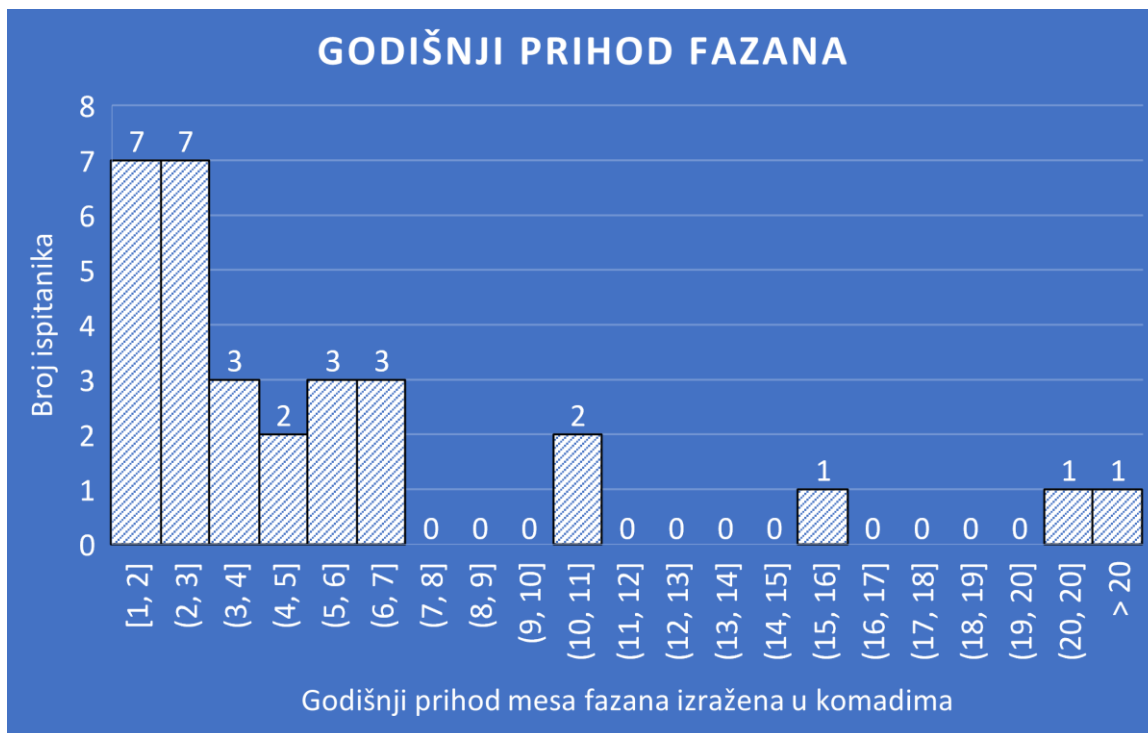
Grafikon 20: Godišnji prihod mesa jelena

Zeca je kao prihod navelo 8 od 118 ispitanika u rasponu od 1 do 3 komada, kao što prikazuje grafikon 21. Ispitanici koji su ostvarili prihod od zeca su naveli godišnji prosječan prihod od 1,5 komada uz standardnu pogrešku od 0,33 komada i standardnu devijaciju 0,93 komada. Kada cjelokupan prihod od zeca podijelimo na cjelokupan broj ispitanika dolazi se do prosječnog godišnjeg prihoda od 0,10 zeca po ispitaniku.

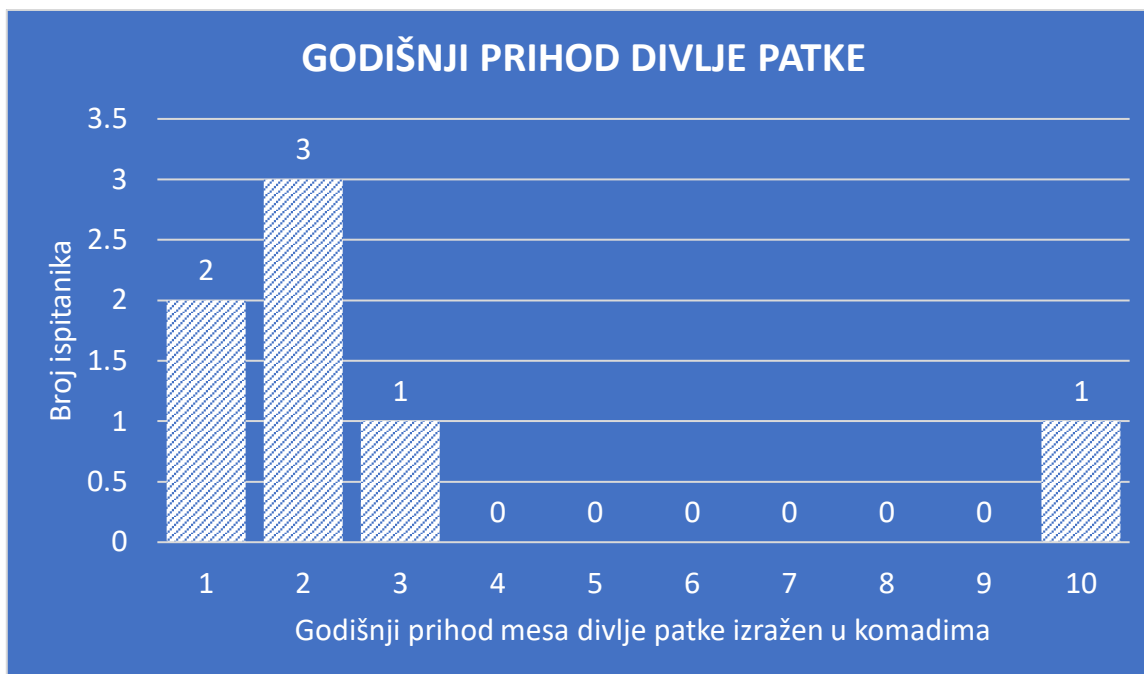
Grafikon 21: Godišnji prihod zeca (komada)

Divljačinu fazana navelo je 30 od 118 ispitanika, a raspon fazana kretao se od 1 do 40 komada, to je vidljivo na grafikonu 22. Prosječno su ispitanici naveli da imaju godišnje 5,53 fazana uz standardnu pogrešku od 1,43 fazana i standardnu devijaciju od 7,84 fazana. Kada se broj svih fazana podijeli na sve ispitanike dolazi se do prosječnog godišnjeg prihoda od 1,41 fazana po ispitaniku.

Grafikon 22: Godišnji prihod fazana (komada)

Na grafikonu 23. može se vidjeti kako 7 od 118 ispitanika navodi da ostvaruje prihod od divlje patke i to u rasponu od 1 do 10 komada. Ispitanici koji imaju prihod od divlje patke prosječno godišnje imaju 3 komada uz standardnu pogrešku od 1,2 divlje patke i standardnu devijaciju od 3,16 komada. Kada se ukupan broj pataka koje uprihode ispitanici podijeli na sve ispitanike dolazi se do prosječnog godišnjeg iznosa od 0,02 divlje patke po ispitaniku.

Grafikon 23: Godišnji prihod divlje patke (komada)

Jedan ispitanik od ukupno 118 ispitanika naveo je da ima prihod mesa muflona. Naveo je da prosječno godišnje uprihodi 20 kilograma mesa muflona. Kada se taj iznos podijeli na sve ispitanike kako bi se dobio prosječan godišnji prihod od muflona po ispitaniku dolazi se do iznosa od 0,17 kilograma po ispitaniku.

3.3 Bilanca odnosa uloženo-dobiveno u poslovima lovstva

Ovim istraživanjem utvrđeno je da je bilanca izrazito negativna. Utvrđeno je da lovac ulaže 23,09 puta veći iznos nego što dobiva od poslova u lovstvu.

Bilanca je dobivena zbrajanjem svih ulaganja, zbrajanjem svih prihoda te oduzimanjem zbroja ulaganja od zbroja svih prihoda. Ulaganja koja su ispitanici prosječno godišnje uložili u poslove lovstva su: vrijeme u vrijednosti 32.043,89 kuna, troškovi članarina, literature, ispita, predavanja u iznosu 1.877,30 kuna, troškovi nabave odjeće, oružja i opreme u iznosu 2.317,09 kuna, troškovi izrade lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata te naknada štete u iznosu 1.025,73 kune, troškovi lovačkog psa u iznosu 1.526,69 kuna, troškovi vozila i goriva u iznosu 2.666,23 kune, ostali troškovi u iznosu 143,22 kune i troškovi paket aranžmana i lova po cjeniku kroz što se direktno potiče razvoj lovstva u iznosu od 89,74 kune. Navedeni rezultati prikazani su u tablici 1, gdje je jasno vidljivo da zbroj svih prosječnih godišnjih ulaganja po ispitaniku iznosi 41.689,89 kuna.

Tablica 1: Prosječno godišnje ulaganje ispitanika u poslove lovstva

ULAGANJA	IZNOS (kn)
Vrijeme	32.043,89
Članarina, literatura...	1.877,30
Odjeća, oružje...	2.317,09
Objekti, štete	1.025,73
Lovački pas	1.526,69
Vozilo, gorivo	2.666,23
Ostalo	143,22
Paket aranžmani - razvoj lovstva	89,74
UKUPNO	41.689,89

Zanimljivo je navesti istraživanje provedeno na njemačkim lovcima iz 2016. godine u kojem je utvrđeno da njemački lovac prosječno godišnje ulaže 4.340 eura (DJV, 2016), što odgovara protuvrijednosti u iznosu 32.677,52 kuna. Na slici 2. vidljivo je kako je 2016. godine njemački lovac trebao izdvojiti, odnosno godišnje uložiti u dozvolu za lov 1.570 eura (11.821,13 kuna), vozilo i gorivo 910 eura (6.851,74 kuna), lovnotehničke i lovnogospodarske objekte 520 eura (3.915,28 kuna), oružje i municiju 390 eura (2.936,46 kuna), odjeću i opremu 280 eura (2.108,23 kuna), naknadu štete od divljači 270 eura (2.032,93 kuna), očuvanje i zaštitu vrsta 220 eura (1.656,46 kuna), te ostalo (pas, literatura) 180 eura (1.355,29 kuna). Što je ukupno iznosilo 4.340 eura (32.677,52 kuna)

Valja napomenuti da u istraživanju obavljenom 2016. godine na njemačkim lovcima u ulaganja u poslove lovstva nije pribrojana cijena vremena uloženog u obavljanje poslova u lovstvu. Obzirom na drugačiji životni standard, prosječnu mjesečnu bruto plaću u Njemačkoj, koja je 2016 godine iznosila 3.427,67 eura (ANONYMOUS, nd), što u protuvrijednosti iznosi 25.808,24 kuna u usporedbi s prosječnom mjesečnom bruto plaćom u Hrvatskoj, koja je 2016. godine iznosila 7.752,00 kune (BRKIĆ J. i sur. 2017) iznenađuju podjednaki godišnji troškovi ulaganja lovaca u lovačkog psa, oružje i odjeću i obuču ispitanika u Hrvatskoj i Njemačkoj.

Obzirom da pitanja u upitniku koja se nalaze u ovom istraživanju u potpunosti ne odgovaraju istraživanju provedenom na njemačkim lovcima iz 2016. godine nije moguće dobivene podatke uspoređivati. Ali može se primijetiti kako su njemački lovci višestruko veće iznose ulagali za članarinu, odnosno zakupninu lovišta kao i za izradu lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata.

Wert und Kosten der Jagd

Jährliche Ausgaben für ... (Durchschnittswerte in €)

Jäger in Deutschland geben jährlich **1,6 Mrd. €** für die Jagd aus.

Für Biotoppflege und Artenschutz geben Jäger **82,5 Mio. €** jährlich aus.

DJV INFOGRAFIK

www.jagdverband.de

©2016

Slika 2: Prosječni godišnji troškovi njemačkih lovaca iz istraživanja provedenog 2016. godine, (<https://www.jagdverband.de/zahlen-fakten/zahlen-zu-jagd-und-jaegern#&gid=1&pid=4>)

Valja usporediti ove troškove sa starijim istraživanjem na razini Europe, 30% troškova lovaca odlazilo je na troškove za lovačkog psa (PINET, 1995), a to je ujedno bio i najviši trošak za određenu kategoriju. U ovom radu i istraživanju troškovi lovačkog psa iznose 15,82% ukupnih godišnjih troškova lovca.

Prihode, u vidu divljačine, koje su ispitanici prosječno godišnje uprihodili vidljivi su na tablici 2., a to su: meso srne u iznosu 10,37 kilograma, jedinične vrijednosti 55 kuna po kilogramu (ANONYMOUS, 2014) ukupne vrijednosti 570,35 kuna, meso divlje svinje u iznosu od 41,74 kilograma, jedinične vrijednosti 25 kuna po kilogramu (ANONYMOUS, 2014) ukupne vrijednosti 1.043,50 kuna, meso jelena običnog u iznosu 1,57 kilograma, jedinične vrijednosti 33 kune po kilogramu (ANONYMOUS, 2014) ukupne vrijednosti 51,81 kuna, meso muflona u iznosu od 0,17 kilograma, jedinične vrijednosti 16 kuna po kilogramu (ANONYMOUS, 2014) ukupne vrijednosti 2,72 kune, 1,41 fazan jedinične vrijednosti 75 kuna po komadu (ANONYMOUS, 2019) ukupne vrijednosti 105,75 kuna, 0,1 zec jedinične vrijednosti 300 kuna po komadu (ANONYMOUS, 2019) ukupne vrijednosti 30,00 kuna i 0,02 divlje patke jedinične vrijednosti 60 kuna po komadu (ANONYMOUS, 2019) ukupne vrijednosti 1,20 kune. Zbroj svih prosječnih godišnjih prihoda po ispitaniku iznosi 1.805,33 kuna.

Tablica 2: Prosječni godišnji prihodi ispitanika od poslova lovstva

PRIHODI		Količina	Jed. Cijena	Iznos (kn)
Divljačina (kg)	Srna obična	10,37	55,00	570,35
	Divlja svinja	41,74	25,00	1.043,50
	Jelen obični	1,57	33,00	51,81
	Muflon	0,17	16,00	2,72
Divljačina (kom)	Fazan	1,41	75,00	105,75
	Zec	0,10	300,00	30,00
	Divlja patka	0,02	60,00	1,20
UKUPNO				1.805,33

Svakako se mora primijetiti veliko odstupanje u iznosima ulaganja i prihoda, pa tako na svaku kunu prihoda lovac mora uložiti 23,09 kune. Kao društvo u cjelini nikako se ne smije zaboraviti na općekorisne prihode koji se dobivaju od lovaca, pa tako vrlo teško možemo izmjeriti vrijednost zaštite od zaraznih bolesti, očuvanja bioraznolikosti, zaštićenih vrsta i staništa, regulacije brojnosti divljih životinja i smanjenje šteta u poljoprivredi i prometu.

Zbog svega toga lovci su neophodni, a da poslove lovstva ne obavljaju dobrovoljno, država bi morala osigurati službu za tu djelatnost. Osnivanje te službe državi bi donio trošak od 2,43 milijarde kuna godišnje, što se dobije razlikom između prosječnih ulaganja i prihoda lovaca pomnoženom s brojem lovaca (VALENTIĆ i PAVETIĆ, 2020) na državnoj razini. Taj iznos je bez rukovodećih kadrova i administracije koji bi ga dodatno povisili.

4. ZAKLJUČAK

Lovci, kao veliki i strastveni ljubitelji prirode i prirodnih vrijednosti, obavljaju poslove u lovstvu u potpunosti vlastitim sredstvima, bez poticaja i subvencija.

Za troškove potrebne i neophodne za obavljanje poslova u lovstvu kao što je lovačka članarina, razna literatura za educiranje i obuku lovca, lovačka odjeća i obuća, lovačko oružje i municija, izrada i popravak lovnogospodarskih i lovnotehničkih objekata, naknada štete prouzročene od strane divljači, troškovi lovačkog psa, troškovi vozila i goriva nastalih prilikom obavljanja poslova u lovstvu i ostali troškovi iznose prosječno 9.556,26 kuna godišnje. Tako je nadalje utvrđeno da lovci prosječno tjedno ulažu 11,26 sati, odnosno godišnje prosječno lovac ulaže 587,53 sata u poslove lovstva. Kada uloženu vrijednost u satima pretvorimo u novčanu vrijednost dobijemo da prosječno godišnje ispitanici ulažu vremena u poslove lovstva u vrijednosti od 32.043,89 kuna. Ubroji li se još gornjim vrijednostima gostovanja lovaca, odnosno paket aranžmani u iznosu od prosječno 89,74 kuna godišnje, utvrđeno je da su ukupna prosječna godišnja ulaganja lovaca u poslove lovstva u iznosu od 41.689,89 kuna.

Lovci ostvaruju godišnji prihod u mesu divljači, tzv. divljačini. Tako je ovim istraživanjem utvrđeno da prosječno godišnje lovac ostvaruje 10,37 kg mesa srne što iznosi 570,35 kuna, 41,74 kg mesa divlje svinje što iznosi 1.043,50 kuna, 1,57 kg mesa jelena što iznosi 51,81 kunu, 0,1 divlji zec iznosi 30,00 kuna, 1,41 fazan iznosi 105,75 kuna, 0,17 kg mesa muflona iznosi 2,72 kune i 0,02 divlje patke iznosi 1,20 kune, što je ukupno prosječno godišnje prihoda od divljačine u iznosu od 1.805,33 kune.

Nadalje, utvrđeno je veliko odstupanje u iznosima ulaganja i prihoda, odnosno na svaku kunu prihoda lovac mora uložiti 23,09 kune, vlastitog novca.

Lovci obavljaju mnoge općekorisne poslove kojima je teško izmjeriti i izračunati vrijednost kao što je njihovo zalaganje i provođenje poslova u zaštiti od zaraznih bolesti, očuvanja bioraznolikosti, zaštićenih vrsta i staništa, regulacije brojnosti divljih životinja i smanjenje šteta u poljoprivredi i prometu.

Zbog svega toga lovci su neophodni, a da poslove lovstva ne obavljaju dobrovoljno, država bi morala osigurati službu za tu djelatnost. Osnivanje te službe državi bi donio trošak od 2,43 milijarde kuna godišnje, što je računato bez rukovodećih kadrova i administracije koji bi ga dodatno povisili.

5. LITERATURA

1. ANONYMOUS (2006): Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači. Narodne novine, Zagreb, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2006_04_40_981.html (10.06.2021.)
2. ANONYMOUS (2014): Cjenik divljačine. Hrvatske šume, Zagreb, https://nadmetanja.hrsume.hr/javnipoziv/20150903_divljacinapoziv1/5.%20CJENIK%20DIVLJACINE%20vrijedi%20od%2001.%20travnja%202014.pdf (31.08.2021.)
3. ANONYMOUS (2018): Zakon o lovstvu. Narodne novine, Zagreb, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2018_11_99_1913.html (23.09.2021.)
4. ANONYMOUS (2019): Pravilnik o cjeniku divljači. Narodne novine, Zagreb, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_02_20_419.html (31.08.2021.)
5. ANONYMOUS (nd): Metode znanstvenih istraživanja. Sveučilište u Zadru, Zadar, http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istrazivanja.pdf (10.01.2021.)
6. ANONYMOUS (nd): Average annual wages in Germany from 2000 to 2020 (in euros), Statista GmbH, Hamburg, <https://www.statista.com/statistics/416207/average-annual-wages-germany-y-on-y-in-euros/> (23.09.2021.)
7. ANONYMOUS (nd): Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva. Hrvatska narodna banka, Zagreb, <https://www.hnb.hr/documents/20182/121081/h-g10a.xlsx> (23.09.2021.)
8. BRKIĆ, J., S. VARGA (2017): Prosječne mjesečne neto i bruto plaće zaposlenih za prosinac 2016. Državni zavod za statistiku, Zagreb, https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/09-01-01_12_2016.htm (23.09.2021.)
9. DARABUŠ, S., I. Z. JAKELIĆ (2002): Osnove lovstva. Hrvatski lovački savez, Zagreb, str.:9.-14.

10. DJV (2016): Mitgliederbefragung des DJV. Vereinigung der deutschen Landesjagdverbände für den Schutz von Wild, Jagd und Natur, Berlin, <https://www.jagdverband.de/zahlen-fakten/zahlen-zu-jagd-und-jaegern> (07.08.2021.)
11. HUBER, Đ. (2004): Biološki temelji uzgoja i zaštite divljači i osnovne mjere gospodarenja s divljači. str.: 230-240. U: Mustapić, Z. i sur., Lovstvo. Hrvatski lovački savez, Zagreb.
12. IBM (2015): IBM SPSS Statistics for Windows, version 23. IBM Corp., Armonk, N.Y., USA.
13. LITVA, K., Z. MANDARIĆ, S. VARGA (2021): Prosječne mjesečne neto i bruto plaće zaposlenih za travanj 2021. Državni zavod za statistiku, Zagreb, (25.06.2021.)
14. MANOJLOVIĆ, L. (2017): Hranidba krupne divljači. Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, str.:13.-17.
15. PEJNOVIĆ, D., K. KRAPINEC, M. SLAMAR (2010): Lovci u Hrvatskoj kao socijalno-geografska skupina i njihove democijalne karakteristike. Šumarski list br. 9–10, CXXXIV (2010), Zagreb, str.:461.-474., <http://sumlist.sumari.hr/pdf/201004610.pdf> (08.08.2021.)
16. PETROVEČKI, M. (2010): Prikupljanje, obrada i prikaz podataka. Medicinski fakultet Sveučilište u Rijeci, Rijeka, <http://mi.medri.hr/assets/ST%20Prikupljanje%20i%20prikaz%20podataka%20PDF2010.pdf> (10.01.2021.)
17. PINET, J.-M. (1995): The hunters in Europe. Report: 1-12. Federation of Associations for Hunting and Conservation of the E.U. (FACE), https://www.kora.ch/malme/05_library/5_1_publications/P_and_Q/Pinet_1995_The_hunters_in_Europe.pdf (05.09.2021.)
18. PINTUR K. (2010): Uzgoj sitne divljači. Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, str.:77.-101.
19. SAČERIĆ, B. (2020): Općeprihvaćenost lovstva na uzorku srednjoškolaca i studenata te utjecaj informiranja na tu prihvaćenost – završni rad. Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, str.:15.-102.

20. SERTIĆ, D. (2008): Lov na divljač i lovačka etika. Veleučilište u Karlovcu, Karlovac, str.:116.-130.
21. VALENTIĆ, M., A. PAVETIĆ (2020): Lovstvo u 2019. Državni zavod za statistiku, Zagreb, https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/01-02-01_01_2020.htm (20.08.2021.)

6. PRILOZI

Prilog 1: Tablica statističkih vrijednosti općenitih pitanja

		Koliko godina ste lovac?	U kojem području stanujete	Tip lovišta u kojem ste lovac?	Kolika je površina lovišta?	Koliko je članova lovaca?
Broj ispitanika	Odgovorili	118	107	115	116	117
	Nisu odgovorili	0	11	3	2	1
Prosjek		16,39	1,29	1,58	5560,40	60,51
Standardna pogreška prosjeka		1,091	,044	,063	276,688	2,705
Medijan		15,00	1,00	2,00	5000,00	60,00
Standardna devijacija		11,851	,456	,675	2980,024	29,257
Varijabilnost		140,445	,208	,456	8880541,772	855,993
Minimalna vrijednost		1	1	1	1620	12
Maksimalna vrijednost		48	2	4	30000	200
Zbroj odgovora		1934	138	182	645006	7080

Prilog 2: Tablica statističkih vrijednosti odgovora o glavnim vrstama divljači

	Broj ispitanika		Prosjeak	Standardna pogreška prosjeka	Medijan	Standardna devijacija	Varijabilnost	Minimalna vrijednost	Maksimalna vrijednost	Zbroj odgovora
	Odgovorili	Nisu odgovorili								
Srne	116	2	,94	,022	1,00	,239	,057	0	1	109
Divlje svinje	116	2	,84	,034	1,00	,364	,132	0	1	98
Jelen	116	2	,05	,021	,00	,222	,049	0	1	6
Zec	116	2	,46	,046	,00	,500	,250	0	1	53
Fazan	116	2	,51	,047	1,00	,502	,252	0	1	59
Divlja patka	116	2	,11	,029	,00	,317	,100	0	1	13
Muflon	116	2	,03	,015	,00	,159	,025	0	1	3
Medvjed	116	2	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Divokoza	116	2	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Kamenjarka	116	2	,01	,009	,00	,093	,009	0	1	1
Trčka	116	2	,01	,009	,00	,093	,009	0	1	1

Prilog 3: Tablica statističkih vrijednosti o izdvojenom vremenu i lovačkom psu

		Koliko prosječno izdvajate vremena tjedno za lov i poslove vezane uz lov?	Imate li lovačkog psa?	Koliko lovačkih pasa imate u vlasništvu?
Broj ispitanika	Odgovorili	114	118	63
	Nisu odgovorili	4	0	55
Prosjek		11,26	,54	1,76
Standardna pogreška prosjeka		,797	,046	,148
Medijan		10,00	1,00	1,00
Standardna devijacija		8,510	,500	1,174
Varijabilnost		72,426	,250	1,378
Minimalna vrijednost		1	0	1
Maksimalna vrijednost		48	1	7
Zbroj odgovora		1284	64	111

Prilog 4: Tablica statističkih vrijednosti pitanja o troškovima

		Troškovi za članarinu, literaturu, ispite, predavanja i natjecanja iznose	Troškovi za odjeću i obuću, oružje i municiju te za ostalu opremu iznose	Troškovi za izradu lovnotehničkih i lovnogospodarskih objekata, šteta od divljači iznose	Troškovi za lovačkog psa (cijena psa, troškovi hrane, veterinarski troškovi)	Troškovi za vozilo i gorivo (nastali zbog lova)	Ostali troškovi
Broj ispitanika	Odgovorili	115	117	103	64	114	17
	Nisu odgovorili	3	1	15	54	4	101
Prosjek		1877,30	2317,09	1025,73	2814,84	2666,23	994,12
Standardna pogreška prosjeka		105,877	231,690	91,586	347,435	290,951	147,147
Medijan		1900,00	2000,00	1000,00	2000,00	1500,00	1000,00
Standardna devijacija		1135,407	2506,106	929,497	2779,484	3106,505	606,703
Varijabilnost		1289147	6280567	863963	7725530	9650375	368088
Minimalna vrijednost		40	100	50	150	50	200
Maksimalna vrijednost		10000	18000	6000	17000	20000	2000
Zbroj odgovora		215890	271100	105650	180150	303950	16900

Prilog 5: Tablica statističkih vrijednosti prihoda lovaca po vrstama

		Srne	Divlje svinje	Jelena	Zec	Fazan	Divlja patka	Muflon
Broj ispitanika	Odgovorili	109	107	8	8	30	7	1
	Nisu odgovorili	9	11	110	110	88	111	117
Prosjeak		11,23	46,03	23,13	1,50	5,53	3,00	20,00
Standardna pogreška prosjeka		,807	4,542	9,726	,327	1,432	1,195	
Medijan		10,00	20,00	10,00	1,00	3,00	2,00	20,00
Standardna devijacija		8,426	46,987	27,508	,926	7,842	3,162	
Varijabilnost		70,993	2207,820	756,696	,857	61,499	10,000	
Minimalna vrijednost		1	3	5	1	1	1	20
Maksimalna vrijednost		50	200	80	3	40	10	20
Zbroj odgovora		1224	4925	185	12	166	21	20

Prilog 6: Tablica statističkih vrijednosti za pitanja o paket aranžmanima

		Jeste li od kad ste postali lovac platili paket aranžman ili lovili po cjeniku?	Koliko puta ste lovili po paket aranžmanu?	Kolika ste platili taj lov?
Broj ispitanika	Odgovorili	117	19	17
	Nisu odgovorili	1	99	101
Prosjek		,17	6,37	10202,94
Standardna pogreška prosjeka		,035	,902	3568,712
Medijan		,00	5,00	6000,00
Standardna devijacija		,378	3,933	14714,178
Varijabilnost		,143	15,468	216507022,059
Minimalna vrijednost		0	1	500
Maksimalna vrijednost		1	15	60000
Zbroj odgovora		20	121	173450

Prilog 7: Tablica statističkih vrijednosti vezanih za vrste lovljene za vrijeme lova po paket aranžmanu

	Broj ispitanika		Prosjeak	Standardna pogreška prosjeka	Medijan	Standardna devijacija	Varijabilnost	Minimalna vrijednost	Maksimalna vrijednost	Zbroj odgovora
	Odgovorili	Nisu odgovorili								
Srne	20	98	,40	,112	,00	,503	,253	0	1	8
Divlje svinje	20	98	,65	,109	1,00	,489	,239	0	1	13
Jelena	20	98	,30	,105	,00	,470	,221	0	1	6
Zec	20	98	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Fazan	20	98	,05	,050	,00	,224	,050	0	1	1
Divlja patka	20	98	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Muflon	20	98	,05	,050	,00	,224	,050	0	1	1
Medvjed	20	98	,05	,050	,00	,224	,050	0	1	1
Divokoza	20	98	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Kamenjarka	20	98	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Trčka	20	98	,00	,000	,00	,000	,000	0	0	0
Jelen lopatar	20	98	,15	,082	,00	,366	,134	0	1	3